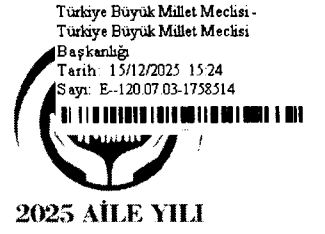

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-19027536

Konu : Soru Önergeleri (7/30107)

7/30107
GK 6

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09.07.2025 tarihli ve 1660398 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Burcuğül ÇUBUK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/30107 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/30107 Cevap Metni (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 105D4704-A2D0-4979-9FBD-B92379C26366

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

İzmir Milletvekili Sayın Burcuğül ÇUBUK'a Ait 7/30107 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Türkiye’de aile ve demografik yapıda birçok değişim yaşanmaktadır. Günümüzde hanelerin yaklaşık %60’ında 0-17 yaş arası çocuk bulunmamaktadır. Çocuk ve genç nüfusumuz hızla azalırken yaşlı nüfusumuz ise artmaktadır. Aynı şekilde, Türkiye’de her üç evlenmeye karşı bir boşanma gerçekleşmektedir. İlk anne olma yaşı, evlenme yaşı ve hiç evlenmeme oranları belirgin oranda artmıştır. Nüfusun kontrol altına alınmasına yönelik politikaların, aile, evlenme kurumu ve toplum yapısında meydana gelen değişimlerin topyekûn bir sonucu olarak 1960 yılında 6,38 olan doğurganlık hızı 2024 yılında 1,48’e kadar inmiştir. Bu oran, ülke tarihindeki en düşük değerdir.

Devletimizin ve milletimizin nüvesini oluşturan, toplumsal değerlerin taşıyıcısı ve birey ile toplumu birbirine bağlayan önemli bir köprü olan aile; beşeri kalkınmanın, yeni nesillerin nitelikli bireyler olarak yetişmelerinin, sosyal bütünleşme ve refahın en temel unsurudur. Bu nedenle toplumsal aidiyeti ve birlikteliği pekiştirerek, geçmişten günümüze zorluklara karşı sosyal dayanıklılığı artıran aile kurumunun güçlendirilmesini amaçlayan politikaların geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması önem arz etmektedir.

Yukarıda özetle ifade edilen hususlardan dolayı 2025 yılının Aile Yılı olarak ilan edilmiştir. Aile Yılı ile ülkemizin dinamik nüfus yapısının ve aile yapısının korunması hedeflenmiş, konu ile ilgili ulusal ve uluslararası düzeyde bilinç oluşturulmak istenmiştir. Halihazırda ülkemizin nüfus politikasına yönelik olarak doğurganlık hızının artırılması ve dinamik nüfus yapısının korunması amacı, 10. Kalkınma Planından (2014-2018) itibaren temel politika belgelerinde de öncelikli alanlar arasında belirtilmektedir.

Aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesine yönelik çalışmalar bütüncül ve koruyucu önleyici bir anlayışla devam etmektedir. Sosyal Hizmet Merkezlerimizde (SHM), 2013 yılından bu yana ailelere ve fertlere yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, iyileştirici sosyal hizmet çalışmalarını ilgili paydaşlarla iş birliği halinde sunmaktadır. Ailenin öneminin vurgulanması, aile içindeki birlik ve beraberliğin korunması, mevcut riskler karşısında ailenin desteklenmesi, aileyi destekleyen politikaların yaygınlaştırılması amacıyla 2025 yılı Aile Yılı olarak Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilmiştir.

Yıl boyunca ailenin korunması ve güçlendirilmesine yönelik ekonomik fayda sağlayacak, farkındalığı artıracak ve ailelerin sosyo-kültürel gelişimine katkı sağlayacak faaliyetler düzenlenmektedir. Birleşmiş Milletler Uluslararası Aile Yılı’nın 30. yıl dönümünde Uluslararası Aile Günü olan 15 Mayıs 2024’te “Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi” konulu ve 2024/6 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır. Genelge ile “Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)” ilan edilmiş olup anılan eylem planı, küresel riskler ve demografi, refah, sosyal politika ve hizmet, dijitalleşme ve çevre olmak üzere beş temel amaç çerçevesinde yapılandırılmıştır. Eylem Planı hazırlık sürecinde aile politikalarının ve aileye dair sosyal hizmetlerin ulusal ölçekte ele alındığı bir platform oluşturması bakımından önemli bir geleneğe temel teşkil eden Aile Şûralarının sekizincisi, “Türkiye Yüzyılında Ailemiz İstikbalimiz” temasıyla tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile ailenin korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması yönünde Bakanlığımızın çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla üniversiteler, sivil toplum

kuruluşları ve kamu kurum ve kuruluşların görüşlerinin derlendiği “Aile Çalıştayları” 81 İlde il müdürlüklerimizin koordinasyonunda bir veya iki gün olarak gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla “şiddete karşı sıfır tolerans ilkesi” çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmalar ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve medyanın iş birliğinde çok taraflı ve çok yönlü biçimde devam etmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmalardan bazıları şu şekildedir:

- 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin yasal altyapı güçlendirilmiştir. Kanun’un etkin olarak uygulanmasına yönelik yönetmelikler ve Bakanlık genelgeleri yürürlükte.
- 2023/16 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 25 Kasım 2023 tarihinde yayımlanmış olup kadına yönelik şiddetle mücadelenin en üst düzeyde ele alındığına yönelik önemli bir gösterge olarak ilgili mevzuatta yerini almıştır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede temel yasal enstrümanlardan biri olan Türk Ceza Kanunu’nda, 2021 ve 2022 yıllarında yapılan değişikliklerle kadına yönelik işlenen fiillere ilişkin cezai müeyyideler artırılmış, daha önce başka suçların içerisinde değerlendirilen ısrarlı takip eylemleri eklenen 123/A maddesi ile ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarına yol haritası niteliğindeki politika belgeleri, ilgili tüm tarafların katkı ve katılımlarıyla düzenli olarak hazırlanıp uygulanmaktadır. Bu kapsamda 2007 yılından bu yana 4 ulusal eylem planı hazırlanmış olup hâlihazırda 2021-2025 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı’nın uygulama süresinin 2025 yılı sonunda sona erecek olması nedeniyle, 2026-2030 dönemini kapsayacak V. Ulusal Eylem Planı Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyonunda; geçmiş dönem uygulama deneyimlerinden elde edilen kazanımlar doğrultusunda; bilimsel temele dayalı, yenilikçi, katılımcı ve sürdürülebilir bir yaklaşımla hazırlanmıştır. V. Ulusal Eylem Planı, 25 Kasım 2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 2025/19 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile yürürlüğe girmiştir. V. Ulusal Eylem Planı, önceki planlardan yapısal olarak farklılaşan Eksen Yapısı ile politika alanları, mücadelenin omurgasını oluşturan 5 Dikey Eksen ve bu eksenleri kesen 5 Yatay Eksen üzerine inşa edilmiştir. Böylelikle kadına yönelik şiddeti çok boyutlu doğası etkileşimli ve kesişimsel bir anlayışla ele alınmıştır.
- Eylem Planı kapsamında 5 dikey ekseninde toplam 15 strateji ve 130 faaliyet bulunmakta olup Şiddetsiz Yaşam ve Saygı Kültürü, Etkin Hukuki Koruma ve Adalet Erişim, Risk Odaklı ve Uzmanlaşmış Müdahale, Psikolojik İyi Oluş ve Sosyoekonomik Güçlenme, Davranışsal Dönüşüm ve Toplumsal Katılım alanları dikey eksenleri; Bütüncül Politikalar, Dijitalleşme ve Yapay Zekâ, Afet ve Acil Durumlar, Bilimsel Bilgi Ekosistemi, Kültür-Sanat, Spor ve Medya alanları yatay eksenlerinden oluşturmaktadır.
- Ulusal Eylem Planının etkin olarak hayata geçirilmesi hedefiyle Yıllık Faaliyet Planları hazırlanmaktadır. Ulusal Eylem Planının 81 il düzeyinde daha etkin biçimde uygulanmasını amacıyla Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planları yürürlüğe konmuştur.
- Kadına yönelik şiddetle mücadelede koordinasyon mekanizmalarımız hem ulusal hem de yerel düzeyde tesis edilmiş durumdadır. Bakanlığımız koordinasyonunda periyodik olarak her yıl bir defa toplanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu kadına

yönelik şiddet konusundaki mevcut durumu değerlendirmekte, bu konuda öneriler sunmaktadır. Kurul bugüne kadar 18 toplantı gerçekleştirmiştir. Yerel düzeyde ise 81 il düzeyinde Vali veya Vali Yardımcısı başkanlığında toplanan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonları” ile kadına yönelik şiddetle mücadelede il düzeyinde yapılan çalışmalar ve il eylem planlarının izleme ve değerlendirmesi yılda en az 6 ayda bir gerçekleştirilmektedir.

- Kadına yönelik şiddetle mücadelede ihtisas kurumsal mekanizmalardan biri olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM); şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik olarak destek ve izleme hizmetlerinin verildiği merkezlerdir. Hâlihazırda 81 ilimizde 86 ŞÖNİM hizmet vermektedir.
- ŞÖNİM’lerde sunulan hizmetlerin başında kadına yönelik şiddet mağdurlarının psikososyal iyilik halinin artırılması amacıyla sunulan rehberlik ve danışmanlık hizmetleri gelmektedir. Bu kapsamda şiddet mağdurları ile mesleki görüşmeler yapılarak vaka formülasyonu ve müdahale planları hazırlanmakta, yapılan planlama çerçevesinde gerekli mesleki çalışmalar yürütülmektedir. Söz konusu çalışmaların etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla mesleki personelin kapasitesi temel ve ileri düzey eğitimlerle artırılmaktadır. Bununla birlikte şiddet mağdurlarının psikososyal ihtiyaçlarının etkin bir şekilde giderilmesi ve psikolojik ve sosyal işlevselliklerinin artırılması üzere sunulacak psikososyal destek hizmetlerini model halinde yapılandıracak ar-ge çalışmalarımız da devam etmektedir. Söz konusu çalışmalarla psikososyal destek hizmetlerinin sunumu ile izleme, değerlendirme ve kalite geliştirme çalışmalarının standardizasyonunu sağlanarak hizmetler bilimsel kanıta dayalı, sistematik, bütüncül ve mağdurun özel ihtiyaçlarına duyarlı bir biçimde yapılandırılacaktır ve hizmetlerimiz bir ileri seviyeye taşınacaktır.
- Şiddete uğrayan kadınların şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri kadın konukevleri 81 ilimizde hizmetlerini sürdürmekte olup Türkiye genelinde toplam 150 kadın konukevi bulunmaktadır.
- Hizmetlerin daha ulaşılabilir kılınması amacıyla SHM’ler bünyesinde Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları oluşturulmuştur. Hâlihazırda 433 Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası ilçe bazında hizmet sunmaktadır.
- Bu mekanizmaların yanı sıra İçişleri ve Adalet Bakanlıkları bünyesinde ihtisas kuruluş ve birimlerle hizmetler sürdürülmektedir. Bu alanda Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığına bağlı uzman kolluk birimleri, Adalet Bakanlığına bağlı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri ile eş güdüm ve koordinasyon içerisinde kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmaları devam etmektedir.
- Bakanlığımız, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı iş birliğinde “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Yönelik Pilot Uygulama İşbirliği Protokolü” kapsamında 2015 yılında pilot olarak başlatılan teknik yöntemlerle takip (elektronik kelepçe) uygulaması 2021 yılı itibariyle 81 ilimize yaygınlaştırılmıştır.
- Bakanlığımız bünyesinde hizmet sunan ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattı şiddete uğrayan ya da uğrama riski bulunan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklar için psikolojik, hukuki ve ekonomik danışma hattı 7 gün 24 saat esasında ücretsiz olarak

çalışmakta; bu kişilere hakları konusunda ve başvuracakları yerler hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca ihmal, istismar ve şiddet vakaları konusunda alınan ihbarlarda vakanın bulunduğu ilin acil müdahale ekip sorumlusuna ve/veya kolluk kuvvetlerine bildirilerek ivedilikle müdahale edilmesi sağlanmaktadır. ALO 183 Hattı'nda şiddet ihbarları için 0 (sıfır) tuşlaması vasıtasıyla önceliklendirme gerçekleştirilmekte olup ayrıca Whatsapp ve BİP platformları üzerinden de hizmet sunmaktadır.

- Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığı iş birliğinde şiddet mağduru veya şiddet görme riski altında olan kadınlar için iletişim teknolojisinin sunduğu imkânlardan faydalanılarak mobil telefonlara yönelik Kadın Destek (KADES) Uygulaması hayata geçirilmiştir. Uygulamada yer alan “yardım iste” butonuna basılması halinde en yakın kolluk biriminin en kısa sürede mağdurun konumuna intikali sağlanmaktadır.
- Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan veri entegrasyon çalışmaları ile 6284 sayılı Kanun kapsamında alınan tedbir kararı verileri ve kolluğa yapılan başvurular anlık olarak Bakanlığımız Aile Bilgi Sistemine düşmekte, böylelikle vakaya hızlı ulaşım ve etkin müdahale sağlanmaktadır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele politika ve hizmetlerimizin bilimsel kanıtlar temelinde geliştirilmesi amacıyla araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) projeleri devam etmektedir. Bu “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması-2024”, “Şiddet Uygulayanlara Yönelik Psikososyal Müdahale Modelinin Geliştirilmesi”, “İhtisaslaşmış Kadın Konukevleri Hizmet Modelinin Geliştirilmesi” ve “Türkiye’de Depremlerden Etkilenen Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddetle Karşı Önleyici ve Koruyucu Hizmetlerin Yeniden Yapılandırılması ve Güçlendirilmesi Projesi” başlıklı projeler devam etmektedir. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması-2024” projesi kapsamında yürütülen saha araştırması tamamlanmış olup araştırma kapsamında elde edilen temel veriler 7 Ekim 2025 tarihinde TÜİK internet sitesinde haber bülteni olarak yayımlanmıştır. Proje kapsamında “Veri Portalı/Ambarı” ve “Şiddet Mağdurlarına Yönelik Psikososyal Destek Modeli” hedef çıktılarına ilişkin süreçler devam etmektedir.
- Şiddetin henüz ortaya çıkmadan önüne geçilmesine yönelik birincil önleme faaliyetleri ve bu bağlamda toplumun tüm kesimlerine yönelik farkındalık çalışmaları Bakanlığımız çalışmalarında önemli bir yere sahiptir. Kadına yönelik şiddetle mücadelede farkındalık oluşturulması ve bilinçlendirmenin sağlanması amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele ve toplumun farklı kesimlerine yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmektedir. 2007 yılından itibaren başlatılan eğitim-seminer faaliyetleri ile bugüne kadar yaklaşık 4,5 milyon kişiye ulaşılmıştır. Ayrıca kültür, sanat ve medyanın dönüştürücü gücünü kullanarak toplumsal farkındalığı geliştirmek amacıyla çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmaların en önemli çıktılarından biri olarak RTÜK ile iş birliğinde “Medyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye İlişkin Etik İlkeler” rehberi yayımlanmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunu mevzuat düzenlemeleri ve kamu politikaları detaylı bir şekilde ele alınmakta, koruyucu-önleyici hizmet kapasitesi nicel ve nitel olarak güçlendirmeye devam etmekte, konuya ilişkin olarak toplumun farklı kesimlerine ulaşarak algı, tutum ve farkındalığın olumlu yönde geliştirilmesi sağlanmakta, politika ve hizmetler veri ve istatistiklerle bilimsel temeller üzerine inşa edilmekte ve tüm bu çalışmalarla Türkiye’nin kadına yönelik şiddetle mücadelesi kararlılıkla sürdürülmektedir.

Ayrıca; Anayasa'mızın 10. maddesinde b "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir*" hükmüne yer verilmiştir. Bu doğrultuda ülkemizdeki her vatandaşın devlete karşı eşit sorumluluğu ve devletten eşit hizmet alma hakkı bulunmaktadır. Hizmetlerden faydalanma noktasında herhangi bir ayrımcılığın yapılmaması, Anayasal güvence altındadır.

Bununla birlikte, Anayasa'da da ifade edildiği üzere cinsiyet, kadın ve erkekten oluşmaktadır. Bakanlığımız, yasal düzenlemeler ve politika belgeleri çerçevesinde kadınları, çocukları ve aileyi korumak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.